

Uygulanan Yanlış Politikalar Sonucu “Bir Afet Ülkesine” Dönüşen Türkiye'nin Başbakanından Beklenen Açıklama: “Abartmayalım, Doğal Afet Geldi Mi Götürür”

**EVET BİZLER ABARTIYORUZ!
AFETLER KADER OLAMAZ.
ABARTMAMAK İÇİN DAHA NE KADAR
CAN VEREMİZ GEREKİYOR?**

38 Yurttaşın öldüğü, 4 yurttaşın halen kayıp olduğu, binlerce dönüm arazinin sular altında kaldığı, yüzlerce konutun hasar gördüğü bir afet olayı karşısında Sayın Recep Tayip ERDOĞAN'ın yukarıdaki cümleyle yaptığı açıklama, toplumu şaşırtmadı..

“Afet adı yok” bir ülkenin yurttaşları olarak şaşırmadık, çünkü;

-Bakanlar Kurulu'nca 13 Mayıs 2006 tarih ve 26167 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2006/10399 sayılı “DOKUZUNCU KALKINMA PLANI STRATEJİSİ (2007-2013) HAKKINDA KARAR”da, afet olgusu yer almamıştır.

-01.07.2006 gün ve 26215 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve Ülkemiz(her yurttaş, merkezi ve yerel yöneticiler, her sektör ve kurum) için en üst ölçekte ve en üst derecede planlama belgesi anlamı taşıyan “Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)”nda afete karşı hazırlıklar ve afet zararlarıyla mücadele süreci bulunmamaktadır.

-Bakanlar Kurulu'nca 16/10/2006 tarihinde kararlaştırılan “2007 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu Ve İzlenmesine Dair Karar”da da afetlerle mücadele ana hedefler arasında sayılmamış, ekler bölümüne atılmıştır.

- Sadece Deprem riskine karşı yapılaşma esaslarını düzenleyen “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik” hazırlanarak 1997'den beri uygulanan “Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik” yürürlükten kaldırılması sonucu bu Yönetmeliğin 3.Bölümünde vurgulanan “Su Baskını Afetinden

Korunma” konusu yasal bir boşluk içinde bırakılmıştır.

-Siyasi iktidar için afetler, takdir-i ilahi olaylar olarak görüldüğü için, afeti yaratan nedenlerle mücadele ve önlem almak yerine, sonucuna boyun eğmek benimsenmekte; en yetkili ağızlardan yapılan açıklamalarda kamuoyuna bu yönde mesajlar verilmektedir.

Bu verili durum karşısında abartmamak mümkün mü?

Ülkemizdeki kentsel ve kırsal yerleşim alanlarına etkileyen ve önemli riskler (ekonomik kayıplar, ölüm ve yaralanmalar) yaratan afet tehlikelerinden biri de su baskın olaylarıdır. Su baskını, bölgenin meteorolojik, topoğrafik, arazi kullanım özelliklerine ve insan girişimlerine bağlı olarak gelişen bir olaydır. Ülkemizdeki su baskını olaylarına yönelik envanter verileri, taşkınların yılın Mart, Nisan, Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında sıklık kazandığını; taşkın lokasyonları açısından ise Karadeniz, Akdeniz ve Ege Bölgesinin ülkemizin taşkına en hassas bölgeleri olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

İstanbul, İzmir gibi metropoller başta olmak üzere kentsel yerleşim alanlarında da dönem dönem can ve mal kayıplarına yol açan su baskını olayları izlenmektedir. Kentsel alandaki su baskınlarının hemen hepsinin en önemli nedenini kontrolsüz kentsel faaliyetleri oluşturduğu bilinmektedir.

Güneydoğu Anadolu'da yakın zamanda yaşanan afet olaylarının temel nedenin yanlış kentsel yapılaşma olduğu Odamızın Diyarbakır Şubasının olay

yerinde yaptığı teknik inceleme sonucu abartılı bir şekilde l bir kez daha ortaya çıkmıştır

Değerli Basın Çalışanları,

Su baskınına neden olan aşırı yağışların akarsuların yataklarındaki aşındırıcı etkisini arttırması, zemindeki su içeriğini yükseltmesi gibi nedenlerle başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere su baskını olayları heyelan,çamur akması vb olaylarla birlikte gelişmektedir.

Su baskınlarında temel faktörün yağış karakteri olmakla birlikte bölgedeki jeolojik, jeomorfolojik (yükselteler, vadi ve drenaj yapısı, yamaç eğimleri vb) koşulları ve erozyon süreçleri ile yanlış arazi kullanımı (ormansızlaşma, tarım alanlarının hızlı büyümesi vb), dere yataklarında kontrolsüz yapılaşma, insan girişimleri sonucu (inşaat harfiyatı, çöp dökümü, konut yapımı vb) dere kesitlerinin daraltılması gibi hidrolojik dengeyi bozucu insan girişimleri ülkemizdeki su baskını afetinin önemli etkenleri arasındadır.

Ülkemizde su baskınlarının önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla akarsu havzalarında taşkın koruma ve kontrol önlemlerinin alınması Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmekle birlikte 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun yasalması ile birlikte Büyükşehir Belediyeleri de, diğer afetlerde olduğu gibi su baskını olaylarında da imar planları yoluyla tehlikeli lokasyonların belirlenmesi, dere ıslahı gibi etkin görevler üstlenmişlerdir.

Tüm afet olaylarında olduğu gibi su baskını zararlarının azaltılması çalışmalarında da en etkin ve ekonomik çözüm; su baskını olayının yaşanmasından önce havza genelinde, tehlike haritalarının hazırlanarak riskli bölgelerin önceden belirlenmesi, ağaçlandırma, ıslah projeleri vb önlemlerin gerçekleştirilmesi, arazi kullanım ve yapılaşma kriterlerinin oluşturularak insan faaliyetlerinin zarar azaltma doğrultusunda düzenlenmesi, yöre halkının eğitimi gibi birbirini tamamlar nitelikteki çoklu tedbirlerin, ilgili kurumların eşgüdümü sağlanarak bir plan dahilinde, alınması ile sağlanabilir.

Diyarbakır, Batman, Şırnak ve Şanlıurfa illerinde yaşanan su baskınları, ülkemiz için yaşamsal önemde sonuçlar doğuran, hatta stratejik bir konu olan, afet olaylarına karşı yasal boşlukların bir an önce doldurulması görevini merkezi ve yerel yöneticilere bir kez daha hatırlatmıştır.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak;

abartıyoruz.... ve, afet güvenliğine karşı gösterilen duyarsızlıklar nedeniyle “abartalım ve yaşananları daha çok sorgulayalım” diyoruz.

-Afetlere karşı güvenli alanlarda yaşamak temel bir insan hakkıdır. Jeolojik, jeomorfolojik ve meteorolojik özellikleri ve yanlış kentleşme politikaları nedeniyle afet ülkesi görünümüne sahip ülkemizde çağdaş bir afet yönetim sistemi bir an önce oluşturulmalıdır.

-Dere yataklarının yapılaşmaya açılması, dere kesitlerinin daraltılması gibi yanlış kentleşme kararlarından bir an önce vazgeçilerek imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etütler ve arazi kullanım planlaması açısından yerleşime uygunluk değerlendirmesi yaptırılmadan yerleşme ve yapılaşma kararları verilmemelidir.

-Kentsel ve kırsal alan yerleşim süreçlerinde uygulanan kararlarda doğal drenajın korunması esas alınmalıdır.

-Kentsel ve kırsal yerleşim alanlarını bir bütün olarak kucaklayacak şekilde bu alanlardaki yerleşim ve yapılaşma süreçlerini düzenleyen, afet güvenliğini öne alan bir imar mevzuatı oluşturulmalıdır. Kırsal alanlardaki plansız yerleşim konusuna artık son verilmelidir.

-Afet zararlarını azaltmaya yönelik politikalar sadece deprem gibi tekil bir tehlike üzerinden değil tüm tehlikeleri kapsayacak şekilde oluşturulmalıdır.

-Ülkemiz yerleşimlerini önemli oranda tehdit eden su baskını olaylarına karşı havza genelinde, tehlike haritalarının hazırlanarak riskli bölgeleri önceden belirlenmelidir.

-Afet güvenliğinin sağlanması amacıyla yerel yönetimlerin teknik eleman ihtiyaçlarının ivedilikle karşılanmalı, Valilik (İl Özel İdaresi) ve Belediyelerde Jeoloji Mühendisi istihdamına özel bir önem verilmelidir.

Başta siyasi iktidar olmak üzere yerel ve merkezi yönetimlerin, yasama organı üyesi milletvekillerinin ülkemiz için yaşamsal önemdeki afetlerle mücadele konusuna karşı siyasi, ekonomik ve yasal önlemleri almakta gösterdikleri duyarsızlıklara karşı “abartıyoruz”.

Afetler kader değildir.....

Saygılarımızla.

06.11.2006

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU